

У Сједињеним Америчким Државама постоји безброј фондација створених из разних разлога. Једна од њих је и Фулбрајтова. Установљена је 1946. године, име је добила по Вилијаму Фулбрајту, некадашњем сенатору америчке државе Арканзас. Данас је она једна од најпознатијих и најпопуларнијих фондација, јер је богата програмима које финансира америчка влада. Један од тих програма јесте размена предавача и научних истраживача између Сједињених Америчких Држава и универзитетских центара широм света.

Фулбрајтов програм подржава и размену у области образовања у циљу јачања разумевања и комуникације између Сједињених Америчких Држава и више од 140 држава. Програм представља ефективну и престижну форму јавне дипломатије. Више од 225.000 мушкараца и жена је унапредило своје професионалне каријере. Истовремено, у америчким камповима гостовали су неки од највећих светских интелектуалаца.

Страни студенти аплицирају за Фулбрајтов програм преко специјалних комисија или посредством америчке амбасаде у својим земљама. Академске програме сваке године похађа више од 1.300 нових полазника из иностранства. Институт за интернационалне студије организује распоред и супервизију за све добитнике стипендија током боравка у САД.

Многи фулбрајтовци су млади професионалци који се враћају на одговорне позиције у своје земље. Најчешће су укључени у изградњу државних институција и разних владиних сервиса.

У Југославији (Србији) је та образовна сарадња почела 9. новембра 1964. године. Основни услов била је докторска дисертација из области друштвених наука, економије и права. Одабир кандидата који ће стећи право на 10 месеци предавачког или истраживачког рада на неком од универзитета у САД зависио је од комисија, од којих је

једна при амбасади САД у Београду а друга у Вашингтону.

Преко Фулбрајта до врха

Шта је заједничко у животопису Биљане Плавшић, Вељка Кадијевића, Слободана Милошевића, Весне Пешић, Војислава

Шешеља, Милана Ст. Протића, Вука Јеремића? Која истоветна карактеристика може повезати то шарено друштво? Одговор је прост: сви су били амерички ђаци!

Безмало цела српска политичка, културна и научна елита која маршира јавном сценом у последњих двадесетак година боравила је у Сједињеним Америчким Државама, Великој Британији и другим земљама Запада на разним специјализацијама, студијским усавршавањима, стручним истраживањима, семинарима, курсевима, симпозијумима... У САД се школовао или дошколовавао највећи број личности које су у последњој деценији сачињавале српско руководство. И, што је најзанимљивије, најкрупније „зверке“, оптужене за ратне злочине, људи који су на мети америчке владе и контролисаних институција (НАТО, СФОР, Хашки трибунал) били су амерички студенти, стипендисти или курсисти.

Слободан Милошевић и другови

(Наредни подаци су наведени из зборника „Ко је ко у Србији“.)

Човек који је командовао највећом силом, Југословенском народном армијом, у кључном периоду, док се земља распадала, генерал Вељко Кадиевић, био је ученик најелитније америчке војне академије Вест поинт. Слободан Милошевић је боравио у САД око 60 пута и то само до 1983. године, пре свог политичког успона који почиње 1984. године. Међутим, мало се зна да је и он користио широке могућности америчког образовног система.

Милошевић је, пре свог узлета, често боравио у САД као банкарски стручњак, односно као директор Београдске банке. Међутим, обично се прећуткује да је тамо допуњавао своје искуство партијског апаратчика. У Америци је похађао семинаре за управљање људима. Или, прецизније, „хјуман менаџмент“ курсеве.

Барјактари режима чији је челник био Милошевић, „патриоте“ које су училе Србе да је Запад зло, а САД српски непријатељ, усавршавали су своја знања, углавном, у Америци. Идеолог који је утемељио Социјалистичку партију Србије, убеђени левичар, академик Михаило Марковић био је у Лондону од 1953. до 1954. где је и докторирао 1956, студијски је боравио у САД од 1961. до 1962, а 1976. године био на специјализацији; био је гостујући професор америчког Пенсилванијског универзитета од 1972. до 1992. Био је члан Европске академије наука и уметности и Међународног филозофског института у Паризу.

Професор Будимир Кошутећ, некадашњи потпредседник Владе Србије и Милошевићев повереник за Републику Српску Крајину, боравио је на студијским истраживањима на Универзитету у Лондону и Ен Арбору у САД, као и на Слободном универзитету у

Берлину.

О америчком образовању и каријерама Милана Панића и Драгослава Аврамовића, двојице људи с којима је Милошевић пактирао у својим заокретима, не треба трошити много речи.

У животопису Хаџи Драгана Антића, глодура и директора *Политике* у време владавине Слободана Милошевића, стоји да је био на студијском боравку у САД као стипендиста америчке владе.

(Двојица блиских Милошевићевих сарадника школовали су се у Европи: уставотворац и законодавац професор Ратко Марковић специјализовао је своја знања у Холандији 1971, Западној Немачкој и Белгији 1972. и Италији 1989. године, где је био на усавршавању. Милошевићев кадровик академик Коста Михаиловић је током 1972. боравио на једном институту у Хагу.)

Оригинална, аутентична и веродостојна архивска грађа о школовању српске интелигенције у иностранству је прилично шупља. Из простог разлога: сва грађа која је старости до тридесет година је под ембаргом. За историчаре или друге истраживаче то је забрањена зона у којој они немају приступа. Шта је тајновито у тим фасциклама?

Од Весне до Биљане

У годинама после Другог светског рата највише југословенских студената одлазило је у Француску. Тако је већ 1945. године у

Америчке школе српских лидера

Пише: Вељко Ђурић Мишина
недеља, 09 децембар 2012 13:04

Америчке школе српских лидера

Пише: Вељко Ђурић Мишина
недеља, 09 децембар 2012 13:04

.....